

Anvisningar för Tollingjaktprov och Praktiskt tollingjaktprov

antagna av SSRK HS februari 2026
(Ersätter Anvisningar, november 2025)

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Tollingjaktprov.....	4
3. Tollingjaktprovets delar.....	6
3.1. Lockarbetet.....	6
3.2. Vattenarbete	7
3.3. Arbetet efter skottet	7
4. Klasser.....	10
4.1. Nybörjarklass (Nkl)	10
4.2. Öppenklass (Ökl)	10
4.3. Elitklass (Ekl)	11
4.4 Utlandsregistrerad hund	12
5. Bedömning & bemötande	13
5.1. Mångfald och bemötande	13
5.2. Muntlig och skriftlig kritik	13
5.3. Prissättning.....	13
5.4. Protokollet – bedömningsanvisningar	13

Anvisningar för Tollingjaktprov

5.5. Diskvalificerande fel	16
5.6. Domare, startande och publik.....	16
6. Praktiskt tollingjaktprov	18
7. Planering av tollingjaktprov	19
7.1. Tidsbegränsning	19
7.2 Arrangör	19
7.3 Ansökan om jaktprov	19
7.4 Antalet hundar	20
7.5 Domare	20
8. Administration & genomförande av tollingjaktprov	22
8.1. Administration av jaktprov (SKK Start).....	22
8.2 Funktionärer - Rollfördelning	22
8.3 Lottning	24
8.4 PM	26
8.5 Startlista	26
8.6 Resultatlista	26
8.7 ID-kontroll.....	26
8.8 Utlandsregisterad hund.....	26
8.9 Förarens ansvar vid anmälan	27
8.10 Hund som inte äger rätt att delta	27
8.11 Vilt	27
8.12 Efter provet	27
8.13 Antijaktgrupperingar	28
BILAGA.....	29

Det här dokumentet är anvisningar kopplade till gällande Jaktprovsregler. Vid eventuella tveksamheter är Jaktprovsreglerna överordnade. Dessa anvisningar är antagna av SSRKs Huvudstyrelse, och gäller för all tollingjaktverksamhet inom SSRK.

Anvisningar för Tollingjaktprov

1. Inledning¹

Nova scotia duck tolling retrievern, tollaren, är utvecklad som en utpräglad and- och gåsjaktsspecialist. Tollingjakten är en unik jaktform där hunden arbetar både före skottet för att locka in fågel, och efter skottet för att apportera och hämta in de fåglar som träffats.

Det fanns i många länder runt norra Atlanten - som England, Holland, Tyskland, Danmark och Sverige - jaktformer där röda och rödvita hundar användes för att locka in sjöfågel. I de kanadensiska Atlantprovinserna levde den jakten kvar in på 1900-talet, och i Nova Scotia utvecklades en unik hund, tollaren.

Vid karaktäristisk tollingjakt spanar jägaren av havsvikar, insjöar eller andra vatten där man har förberett naturliga eller konstgjorda gömslen nere vid strandkanterna. När det ligger fågel ute på vattnet smyger jägaren med sin hund till ett lämpligt gömsle. För att locka in fåglar inom skotthåll görs ett tollingarbete, där jägaren sitter gömd och gång på gång kastar en s.k. tollingapport längs strandkanten. Hunden ska alltså springa längs med stranden för att hämta in det kastade föremålet, och hundens arbete ska vara lekfullt och fokuserat.

Tollingarbetet väcker fåglarnas intresse och lockar dem närmare stranden och gömslet. För att göra änderna mera intresserade växlar man mellan det lekfulla tollingarbete och perioder då hunden lugnt ska vänta i gömslet, mellan aktivitet och passivitet. Det lekfulla tollingarbetet väcker fåglarnas intresse, och när hunden sedan "försvinner" in i gömslet simmar de ofta närmare.

Då viltet lockats inom skotthåll och jägaren har avlossat sina skott ska tollaren apportera de fåglar som fällt. Hunden måste alltså växla mellan tollingens lekfulla apportering och apportörens arbetsuppgifter.

Tollaren ska också kunna arbeta som apportör vid mer traditionell jakt på sträckande änder och gäss (med eller utan vettar och lockpipa).

---

¹ Genomgående har dokumentets språk moderniserats och till viss del förenklats. De förändringarna är inte markerade.

Anvisningar för Tollingjaktprov

2. Tollingjaktprov

De jaktprov som arrangeras för alla våra olika jakthundsraser, har alltid ett och samma syfte - att utvärdera hundarnas jaktliga egenskaper till stöd för det fortsatta avelsarbetet inom rasen.

Det understryks av Ändamålsparagrafen, som inleder alla jaktprovsregler:

§1 Ändamål. Jaktprovets ändamål är att under jägarmässiga former bedöma deltagande hundars jaktegenskaper till ledning för avelsarbetet.

Våra tollingjaktprov arrangeras, precis som alla andra jaktprov, för att hundar ska kunna prövas och deras egenskaper utvärderas under jägarmässiga former. Det innebär att de utvärderas ute i terrängen, och att förhållanden under dagen, precis som under en jakt, kan förändras.

Den första hunden som startar på ett prov kommer förmodligen inte ha samma vittringsförhållanden under sitt sökarbete, som den sista hunden under provet har. Vädret kan skifta under dagen och vinden kan öka, minska eller ändra riktning. Förutsättningarna är alltså inte exakt identiska för varje startande hund under provet.

Domaren kan enligt jaktprovsreglerna göra ändringar i provets uppläggning under pågående prov.

Under ett jaktprov prövas hunden i olika situationer, som kan uppstå under en jakt. Det sker ingen prissättning av de enskilda momenten. Priset som hunden slutligen erhåller baseras på en helhetsbedömning av hundens arbete under hela provet.

Avgörande för en lyckad tollingjakt är hundens förmåga att genomföra lockarbetet - hunden ska därför kunna göra en följsam ansmygning, och sedan i samarbete med jägaren kunna arbeta vid och i gömslet. Fungerar inte lockarbetet, kommer inga fåglar in inom skotthåll och inga skott kan avlossas.

Helhetsintrycket av lockarbetet är därför vägledande för hela utvärderingen och för den slutliga bedömningen av hundens arbete under provet. En hund som gjort ett mindre övertygande lockarbete kan därför inte arbeta sig upp till en högre prisnivå, även om arbetet efter skottet skulle vara mera övertygande.

Tollaren är en nordamerikansk retriever, som i den traditionella tollingjakten arbetar ensam med jägaren och som då arbetar både före skottet och efter skottet.

Därmed skiljer den sig från de engelska retrieverraserna, som utvecklades för större godsjakter där många hundar användes under jakten och där hunden skulle arbeta efter det att alla skyttar avlossat sina skott.

Ett tollingjaktprov är utformat för att utvärdera de jaktliga egenskaper och färdigheter som behövs under den traditionella tollingjakten. Egenskaper som inte är avgörande för hundens arbete i tollingjakten prövas inte.

Jaktliga egenskaper, som är avgörande för tollarens förmåga att lyckas i sitt arbete, är framför allt samarbetsvilja, vattenpassion (vilja och förmåga att arbeta i vatten), viltintresse och förmågan att kunna växla mellan aktivitet/arbete och passivitet/lugn.

En bra provplats för ett tollingjaktprov innehåller:

Anvisningar för Tollingjaktprov

- vatten med riklig vatten- och vattennära vegetation,
- möjligheter nära vattenkanten för ett effektivt tollingarbete,
- möjligheter till bra upplägg för vattendirigeringar (gäller Ökl/Ekl),
- möjligheter för provets funktionärer att kunna kasta vattenmarkeringar från t.ex. en holme, en landtunga eller en utskjutande udde (försök att undvika kast från båt),
- möjligheter till ett sökområde som även inkluderar vatten, vassar, eller sank och blöt terräng.

Eftersträvansvärt är att hela prövningen kan utföras utan onödiga och tidskrävande förflyttningar.

På tollingjaktprov används endast lockbart vilt - det vill säga alla jaktbara arter av andfågel inklusive²gås. OBS. Gås får inte förekomma i Nkl och i Ökl. I undantagsfall kan domare i samråd med Tollingjaktansvarig SSRK HS besluta att gås inte heller förekommer i Ekl. Exempel på sådant undantag kan vara att gässen inte har rimlig kvalitet eller storlek, eller om det inte är möjligt att införskaffa tillräcklig mängd gås fram till provdagen.

---

² Tidigare ”and samt gås” Då gåsen är en andfågel är det här en korrekt skrivning.

3. Tollingjaktprovets delar

I ett tollingjaktprov prövas hunden både i lockarbetet före skottet, och i de arbetsuppgifter som finns efter det att skotten avlossats.

3.1. Lockarbetet

Lockarbetet består av ansmygningen där hunden och föraren försiktigt ska smyga ner till stranden och gömslet utan att störa eller skrämja fåglarna ute på vattnet och arbetet i och vid gömslet – där hunden ska växla mellan lekfulla och fartfyllda tollingarbeten och lugn passivitet inne i gömslet.

Lockarbetet inleder alltid ett tollingjaktprov. Lockarbetet avslutas alltid med skott och vattenarbete.

3.1.1. Ansmygningen

Ansmygningen inleder tollingjaktprovet. På av domaren anvisad plats tar föraren av hundens koppel (hunden är därefter okopplad genom hela provet) och prövningen inleds med att förare och hund tillsammans smyger ner till gömslet. Ansmygningen ska vara försiktig och så tyst att inte fåglarna i en verklig jaktsituation skulle ha blivit störda och misstänksamma eller ha lyft från vattnet. I tollingjakten väljer man en väg ner till gömslet och nyttjar terrängen för att visa sig så lite som möjligt för fåglarna. På ett tollingjaktprov anger domaren vanligtvis vilken väg som föraren och hunden ska ta ner till gömslet.

När ansmygningen påbörjas ska skytten redan finnas på plats till exempel i ett eget gömsle nere vid vattnet. Skytten deltar inte i ansmygningen.

Hunden får inte rusa före ner till gömslet eller vattenkanten, och höga kommandon eller visselsignaler, som skulle skrämja upp fåglarna, måste undvikas.

3.1.2. Tollingarbete och passivitet

Gömslet som används under en tollingjakt eller ett tollingjaktprov kan vara ett uppsatt kamouflagenät eller ett naturligt gömsle, t.ex. ett buskage. Gömslet placeras vid strandkanten. För att fåglarna ska kunna uppmärksamma hundens tollingarbeten bör det finnas öppna strandremsor på 10–20 m, antingen på ena sidan eller på båda sidor om gömslet.

Vid gömslet ska hunden kunna växla mellan lekfulla och fartfyllda tollingarbeten, där föraren kastar ett tollingföremål längs stranden och hunden hämtar tillbaka föremålet, och lugn passivitet inne i gömslet. Föraren väljer vilka tollingföremål som man vill använda, men föremål som låter eller är för skrymmande ska undvikas.

Föraren ska, på samma sätt som jägaren under tollingjakten, sitta med uppsikt ut över vattnet och med hunden mellan sig och gömslet. Under provet instruerar domaren föraren om när det är tid att arbeta eller att vänta.

Under passiviteten ska hunden vara tyst och lugn. Föraren får inte röra vid eller hålla hunden. Behövs kommandon, ska de vara tysta.

Tollingarbetet ska vara fokuserat och fartfyllt. Hunden ska vara fokuserad på arbetet och på att hämta och komma tillbaka med föremålet, men om den under arbetet snabbt spanar av terräng och vatten är det ingen nackdel. Det är önskvärt att hunden arbetar lekfullt och visar upp sig väl på stranden, då det under jakten gör fåglarna mera intresserade. Arbetet bör ske med så få kommandon som möjligt.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Under tollingarbetet bedöms inte stadga eller apportgrepp. Hunden bör inte avbryta tollingarbetet för att ge sig ut i vattnet eller i terrängen.

Ett lyckat lockarbete innebär på jakten att fåglarna kommit in inom skotthåll och att jägaren har tillfälle att fälla vilt. På ett tollingprov avslutas lockarbetet vid gömslet i Nkl och i Ökl alltid med skott och vattenmarkering.

3.2. Vattenarbete

Tollingjakten sker alltid vid vatten och därför är det givet att stora delar av ett tollingjaktprov också sker på och vid vatten. En tollare förväntas ha stor vattenpassion. Den ska utan att tveka snabbt gå i vatten, oavsett om provet sker vid långgrund vatten, steniga stränder, klippor, vassar, sumpiga stränder eller myrkanter. Hunden ska vara en effektiv och uthållig simmare.

3.3. Arbetet efter skottet

I tollingjaktprovet provas hunden efter skott i samma arbetsuppgifter som andra retrievers och apportörer. De tre situationer som kan uppstå under en jakt med en tollare är:

- att hunden ser fågeln falla, memorerar var den fallit, och sedan på jägarens kommando snabbt ska ta sig till nedslagsplatsen, på vatten eller på land, greppa fågeln och snabbt återvända med den till jägaren. Det kallas för en markering.
- att varken hunden eller jägaren sett var fågeln eller fåglarna fallit, men att jägaren vet i vilket område de kan ha fallit. Hunden ska då kunna skickas ut i området och söka av det i ett fritt sökarbete, där hunden söker av olika delar av området och med hjälp av sitt luktsinne lokaliserar de fallna fåglarna. När hunden hittar vilt ska den snabbt greppa det och återvända till jägaren. Hunden ska arbeta i området tills dess att jägaren fått in alla vilt. I ett tollingjaktprov består det anvisade sökområdet alltid av både vatten och land. Det arbetet kallas i ett jaktprov för fritt sök.
- att hunden inte har sett var fågeln fallit, men att jägaren kunde se var den föll. Jägaren ska då kunna skicka hunden till nedslagsplatsen, på vatten eller på land, med hjälp av kommandon, hand- och visselsignaler. Hunden ska apportera fågeln och snabbt återvända med den till jägaren. Det kallas i jaktprov för en dirigering.

Under hela prövningen är det bättre att föraren går in och stöttar en yngre eller orutinerad hund, om den tvekar i en situation, än att föraren inte alls agerar. Om hunden till exempel skulle tveka eller vara på väg att lämna en funnen fågel, är det bättre att stötta och mana på hunden, så att uppgiften löses, än att riskera att den lämnar fågeln och gör sig skyldig till viltvägran.

3.3.1. Markeringar

En markering på ett jaktprov motsvarar jaktsituationen där hunden är på plats när skottet avlossas och viltet faller, på vatten eller på land.

Hunden ska vid markeringen tyst och lugnt stanna kvar på sin plats vid både skottet och kastet. Hunden ska uppmärksam observera var fågeln faller och memorera nedslagsplatsen. När domaren gett klartecken kan föraren skicka sin hund. Hunden ska då snabbt och direkt ta sig till nedslagsplatsen, spontant och utan att tveka greppa fågeln, och komma direkt tillbaka till föraren med det apporterade viltet.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Vid en enkelmarkering skjuts ett skott och ett vilt kastas. Vid en dubbelmarkering skjuts först ett skott och ett vilt kastas, och därefter skjuts ett andra skott och ett andra vilt kastas på en annan plats. Hunden ska då memorera båda nedslagsplatserna och med så lite hjälp och stöd från föraren som möjligt apportera de båda vilten.

På tollingjaktproven förekommer framför allt vattenmarkeringar, där fåglarna faller på simdjupt vatten. I Nybörjarklass förekommer endast enkelmarkeringar, medan enkel- och dubbelmarkeringar kan förekomma i Öppenklass och Elitklass. I Elitklass kan det även förekomma trippelmarkeringar.

3.3.2. Sökarbete

Det fria söket motsvarar den situation som kan uppstå under en jakt, då hunden inte var på plats när skotten avlossades och vilt föll, och där jägaren inte vet exakt var i området som fåglarna ligger.

På jaktprovet berättar domaren för föraren vilket område som är det aktuella sökområdet och varifrån man får lov att skicka hunden. Hunden ska sedan i god fart söka av hela det aktuella området och följa upp alla vittringar av vilt som den upptäcker. Hunden ska spontant och utan att tveka greppa alla funna fåglar, och snabbt apportera dem tillbaka till föraren. Spontana upptag innebär att föraren inte får använda kommandon eller signaler för att få hunden att ta upp fåglarna som den har funnit. Fåglarna läggs ut på samma platser i sökområdet för samtliga hundar som startar i klassen.

Hunden ska uppvisa ett effektivt sökmönster där den söker av hela det anvisade området, och där den gärna arbetar i nya delar av området i stället för att upprepade gånger söka i samma del av området. Lämnar hunden det anvisade området bör föraren stoppa den och styra in den i rätt område igen.

På tollingjaktprovet bör delar av sökområdet utgöras av vatten, gärna med riklig vattenvegetation, eller av sumpiga, blöta partier.

Under söket kan domaren instruera föraren att styra hunden till en viss del av sökområdet, och att få hunden att arbeta i det mindre område till dess att fågeln lokaliserats och apportrats. Föraren får använda signaler eller kommandon för att hålla kvar hunden i rätt område.

3.3.3. Dirigeringar

Dirigeringsarbetet motsvarar jaktsituationen där hunden inte sett var ett vilt fallit, men där jägaren däremot vet var i terrängen fågeln ligger.

På jaktprovet berättar domaren för föraren i vilket område³ fågeln ligger. Föraren ska sedan med visselsignaler och kommandon styra hunden till den anvisade platsen, där den spontant ska greppa viltet och snabbt apportera det tillbaka till föraren. Söksignal får användas för att hunden ska veta att den kommit till rätt plats. Samtliga hundar som startar i klassen får en likvärdig uppgift.

Samarbetet mellan föraren och hunden ska i dirigeringsuppgifter vara effektivt och vägvinnande. Hunden ska snabbt följa upp signaler och kommandon från föraren och röra sig i anvisad riktning. Föraren får stötta sin hund när den är på rätt väg, och snabbt korrigera och stoppa hunden när den rör sig i fel riktning. Föraren kan själv välja vilken väg man vill använda och hur man vill använda terräng eller vind för att få hunden till rätt plats.

Ett skott bör alltid avlossas innan hunden och föraren ska genomföra dirigeringsuppgiften. Skottet kan till exempel avlossas när hunden är på väg in med en funnen fågel från sökarbete eller en

---

³ Tidigare ”... var fågeln ligger”.

Anvisningar för Tollingjaktprov

markeringsuppgift. Hunden ska när skott avlossas behålla ett mjukt grepp och inte avbryta det pågående arbetet.

På tollingjaktprovet bör dirigeringsuppgifter i första hand ske på vatten. Det kan även förekomma uppgifter där en del av, eller hela vägen till fågeln, är på land och/eller-vatten.

Dirigeringsuppgifter förekommer på tollingjaktprov i Öppenklass och i Elitklass.

4. Klasser

4.1. Nybörjarklass (Nkl)

Hunden ska för start i Nybörjarklass vara minst 12 månader gammal på provets första dag. En hund som får ett Excellent i Nkl kan därefter starta i Ökl. Man kan också välja att fortsätta starta i klassen under innevarande kalenderår, men måste då om det finns fler hundar anmälda än möjliga starter avstå sin plats till förmån för annan hund som inte ännu har fått ett Excellent (eller 1:a pris före 1/1 2022). En hund som startat i Öppenklass kan därefter inte längre starta i Nkl.

För utlandsregistrerad hund se 4.4.

I lockarbetet ska minst 10 tollingarbeten och minst en passivitet på ca 30 sekunder ingå.

I Nkl ska hunden under provet erbjudas minst sex tillfällen att apportera. Minst två av apporterna ska ligga på simdjupt vatten.

Minst tre skott ska avlossas för hunden.

Markeringarnas längd bör inte överstiga 20 meter. Skytten bör befinna sig på lämpligt avstånd från hunden, väl synlig för hunden. Hunden ska också kunna se kast och nedslagsplats. Föraren skickar hunden från gömslet, men kan om det behövs få ta ett till två steg fram för att möta hunden när den kommer upp ur vattnet med viltet.

Hunden ska provas i fritt sök. Sökområdet ska vara lättframkomlig terräng vid vatten, samt öppet vatten och/eller vatten med vegetation, vassar, eller sankarpartier. Viltet kan i Nkl ligga upp till cirka 450 meter från utgångspunkten, men terrängen avgör avståndet. Antalet vilt i sökområdet bör vara minst fyra.

I den här klassen är det önskvärt att allt vilt lämnas i förarens hand. Enstaka avlämning i förarens **direkta närhet** kan ⁵godkännas.

- Prövningen i Nkl **ska** omfatta lockarbete (ansmygning, tollingarbete & passivitet i gömslet) samt arbete efter skottet (markeringsuppgifter & fritt sök).
- Prövningen **kan** innehålla ett riktat sök. Vid markeringsuppgiften som avslutar lockarbetet kan föraren få instrueras att sitta kvar i gömslet, med hunden utanför gömslet.
- I Nkl **får det inte** förekomma ett uppdelat lockarbete där hunden efter den första markeringsuppgiften ska göra ett nytt lockarbete. Det får inte förekomma dubbelmarkering eller dirigeringsuppgift. Gås får inte användas i Nkl. Annan hund får inte förekomma på provplatsen.

4.2. Öppenklass (Ökl)

I klassen får hund starta som erhållit ett Excellent (eller 1:a pris före 1/1 2022) pris i Nkl vid ett officiellt tollingjaktprov.

Hund som erhållit två Excellent (eller 1:a pris före 1/1 2022) i Ökl får kvarstå i klassen under innevarande kalenderåret, men måste då om det finns fler hundar anmälda än möjliga starter avstå

---

⁴ Genomgående har avstånden mjukats upp till ungefärliga avstånd och oftast med tillägget att terrängen avgör avståndet.

⁵ Borttaget (inom en meter). Direkta närhet är det avstånd som ska gälla.

Anvisningar för Tollingjaktprov

sin plats till förmån för annan hund som inte ännu har fått två Excellent (eller 1:a pris före 1/1 2022). En hund som startat i Elitklass kan därefter inte längre starta i Ökl.

För utlandsregistrerad hund se 4.4.

I lockarbetet ska minst 20 tollingarbeten och två passiviteter på 30–60 sekunder ingå.

I Ökl ska hunden under provet erbjudas minst nio tillfällen att apportera. Minst fyra av apporterna bör ligga på vatten varav minst två på simdjupt vatten.

Minst fyra skott ska avlossas för hunden.

Markeringarnas längd bör vara cirka 30–40 meter. En övervägande del bör vara vattenmarkeringar och minst en dubbelmarkering ska ingå. Föraren ska vid provets första markeringsuppgift, den som avslutar lockarbetet, vara kvar i gömsle. Hunden kan vara placerad utanför gömslet.

Hunden ska provas i fritt sök. Söksområdet bör vara mera svårframkomligt och ska omfatta öppet vatten och/eller vatten med vegetation, vassar, eller sankar partier. Viltet kan i Ökl ligga upp till cirka 60 meter från utgångspunkten, men terrängen avgör avståndet. Antalet vilt i söksområdet bör vara minst fem.

I Ökl ska minst en dirigeringsuppgift på upp till cirka 70 meter ingå. Den bör ske på vatten.

I klassen ska vilt lämnas i förarens hand.

- Prövningen i Ökl **ska** omfatta lockarbete (ansmygning, tollingarbete & passivitet i gömslet) samt arbete efter skottet (markeringsuppgifter, dirigeringsuppgifter & fritt sök).
- Det kan förekomma markeringar med dold kastare, dubbelmarkering med två kastare, samt skott för dirigeringsuppgift när hunden är på väg in med vilt. Gås får inte förekomma som vilt i Ökl.
- I Ökl **får inte** de störningar under ansmygning eller lockarbete som beskrivs under Ekl förekomma. Annan hund får inte förekomma på provplatsen.

4.3. Elitklass (Ekl)

I klassen startar hund som erhållit två Excellent (eller 1:a pris före 1/1 2022) i Ökl. Ett av priserna kan ha erhållits i motsvarande klass som Ökl vid officiellt tollingjaktprov med vilt i annat land. Hunden kan starta i Ekl även efter tre Excellent eller 1:a pris, men ska då om provet är fullt stå tillbaka för annan hund som inte har tre Excellent eller 1:a pris.

För utlandsregistrerad hund se 4.4.

I lockarbetet ska 25–30 tollingarbeten och två-tre passiviteter på ca 1-2 minuter vardera ingå.

Ett eller två gömslen kan användas för hundens lockarbeten. Under ansmygningen kan det förekomma störningar (t.ex. att ansmygning avbryts, tas om eller sker först till ett gömsle där skytten sitter och sedan till gömslet där lockarbetet ska ske). Under arbetet vid gömslet kan det förekomma störningar (t.ex. vattenplask). En smygande förflyttning mellan två gömslen kan också förekomma. Skott och kast kan ske mitt under pågående tollingarbeten (hunden bör då avbryta sitt lockarbete, markera fallet vilt och på signal från föraren apportera viltet).

I Ekl ska hunden under provet erbjudas minst nio tillfällen att apportera. Minst fyra av apporterna bör ligga på vatten varav minst två på simdjupt vatten.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Minst fyra skott ska avlossas för hunden.

Markeringarnas längd kan vara upp till cirka 40–50 meter. En övervägande del bör vara vattenmarkeringar och dubbelmarkeringar ska ingå. Föraren ska vid de markeringsuppgifter som avslutar lockarbeten vara kvar i gömslet. Hunden kan vara placerad utanför gömslet.

Hunden ska provas i fritt sök. Sökområdet ska vara mer svårframkomligt och svårarbetat, och det ska omfatta öppet vatten och/eller vatten med vegetation, vassar, eller sankpartier. Viltet kan i Ekl ligga upp till cirka 60 meter från utgångspunkten, men terrängen avgör avståndet. Antalet vilt i sökområdet bör vara minst fem.

I Ekl ska minst en dirigeringsuppgift ingå. Den kan vara upp till cirka 100 meter, men kortare upplägg där man verkligen kan pröva hundens dirigerbarhet är att föredra. Uppgiften ska ske helt eller delvis på vatten.

I den här klassen ska viltet lämnas i förarens hand.

- Prövningen i Ekl **ska** omfatta lockarbete (ansmygning, tollingarbete & passivitet i gömslet) samt arbete efter skottet (markeringsuppgifter, dirigeringsuppgifter & fritt sök). Gås ska förekomma som apporteringstvilt i Ekl om inte särskilda skäl föreligger såsom kvalitet på viltet. (se Anvisningar sid 4)
- Prövningen **kan** innehålla störningar under ansmygning eller lockarbete. Det kan förekomma lockarbeten vid två gömslen. Vettar kan finnas utlagda längre ut från land. Det kan förekomma trippelmarkering och/eller dubbelmarkering med dold kastare, med två kastare, eller där kastaren går till en ny plats för den andra markeringen. Det kan förekomma skott och kast under tollingarbeten. Det kan förekomma bomskott, eller skott & kast under tiden som hunden är ute i fältet eller på vattnet (den ska då memorera nedslagsplatsen och avsluta pågående arbetsuppgift).
- I Ekl **får det inte** förekomma annan hund som störning på provplatsen.

4.4 Utlandsregistrerad hund

Nkl: Samma förutsättningar att starta eller kvarstå (under kalenderåret) gäller även för utlandsregistrerad hund.

Ökl: Samma förutsättningar för att starta gäller för merit tagen på vilt i Nkl. För merit tagen på officiellt tollingjaktprov med dummy kan merit räknas om prov med vilt inte arrangeras i det land där hunden är registrerad

Samma förutsättningar för att kvarstå (under kalenderåret) gäller för utlandsregistrerad hund med motsvarande pris i Ökl på officiellt prov med vilt. Hund som startat i motsvarande Ökl med vilt i annat land ska starta i Ökl i Sverige.

Ekl: Samma förutsättningar att starta eller kvarstå gäller för utlandsregistrerad hund med motsvarande pris i Ökl på officiellt prov med vilt. Det innebär att minst ett Excellent i Ökl i Sverige är ett krav för att kunna starta i Ekl. För meriter tagna på officiellt tollingjaktprov med dummy kan en av meriterna räknas om prov med vilt inte arrangeras i det land där hunden är registrerad. Hund som startat i motsvarande Ekl med vilt i annat land ska starta i Ekl i Sverige.

5. Bedömning & bemötande

5.1. Mångfald och bemötande

SSRKs mångfalds- och bemötandepolicy ska genomsyra klubbens verksamhet. Alla medlemmar i SSRK har rätt att bemötas på ett korrekt sätt.

Läs mer i SSRKs mångfalds- och bemötandepolicy.

5.2. Muntlig och skriftlig kritik

Förare som startar på tollingjaktprov får både en muntlig och en skriftlig kritik. Direkt efter provningen görs den muntliga kritiken, där domaren summerar hundens arbete och där alla närvarande kan vara med och lyssna. Den skriftliga kritiken, är tillgänglig i SKK Start inom senast 7 dagar efter prov.

Det hör till god ton att inte kritisera eller ifrågasätta domarens bedömning varken under muntlig kritik eller i övrigt under provet. Det gäller både startande och åskådare.

Domarens bedömning och det slutgiltiga priset grundas på hundens arbete under den aktuella dagen.

Argument som att man som förare inte tränat på ett visst moment, tränat det för sällan, eller gjort misstag eller förarfel under provet är inte skäl för att man ska erhålla ett högre pris. En förare, som vill fråga domaren om hundens arbete under provet eller vill fråga om vad man ska arbeta vidare med, bör göra det efter prisutdelningen.

5.3. Prissättning

Avgörande vid prissättningen ska vara det helhetsintryck domaren har av hundens arbete och egenskaper, hundens allmänna effektivitet, samt vilken kapacitet den har som jakthund i varierande situationer.

Domaren måste i sin bedömning lägga störst vikt vid ansmygningen och lockarbetet vid gömslet, då de momenten är de för rasen specifika och skiljer sig helt från vanligt retrieverarbete. Ansmygningen och lockarbetet ska därför, enligt gällande jaktprovsregler, vara avgörande för det högsta pris hunden kan erhålla på provet.

I alla klasser tillämpas på tollingjaktprov kvalitetsbedömning. Flera hundar kan därmed få samma pris, och ingen rangordning sker av de startande hundarna (förutom om man som arrangör vill utse probästa hund, eller om det av arrangör ska utdelas vandringspriser eller mästartitlar).

Hund kan tilldelas Excellent (före den 1/1 2022 1:a pris), Very good (före den 1/1 2022 2:a pris), Good (före den 1/1 2022 3:e pris) eller Not sufficient (före den 1/1 2022 en 0:a). För att hunden ska kunna få ett Excellent eller Very good erfordras att den är minst godkänd i alla bedömda egenskaper. En hund som gör ett särskilt framstående arbete kan tilldelas Excellent with honours (före den 1/1 2022 1:a Hp, Hederspris). Det gäller i samtliga klasser.

Vid skada, som gör att hunden eller föraren inte kan fullfölja provet, noteras i prislistan Cannot be judged (före den 1/1 2022 KEP, Kan ej prisbelönas).

5.4. Protokollet – bedömningsanvisningar

För den skriftliga kritiken ska SKK Start användas. Domaren ansvarar för att de digitala protokollen förs i SKK Startappen samt att protokollen skickas in digitalt till SKK i direkt anslutning till provet, dock

Anvisningar för Tollingjaktprov

senast 7 dagar efter genomfört prov. När överföring skett kan de startande ta del av de skriftliga protokollen.

Protokoll är en allmän handling, som kan användas i avelsutvärdering inom vår ras.

Lockarbete

5.4.1. Ansmygning

Ansmygning sker i alla klasser med okopplad hund. Hunden ska vara följsam och tyst och behöva styras så lite som möjligt, men om så krävs ska det ske diskret. Hunden får inte rusa före ner till gömslet, vattnet eller till funktionär eller skytt. I Nkl kan föraren få visa tollingföremålet för hunden innan kopplet tas av och ansmygningen börjar. Om det i Ekl är aktuellt att smyga mellan två olika gömslen ska den förflyttningen ske lika diskret som ansmygningen till första gömslet.

5.4.2. Tollingarbete/stil

Arbetet ska vara fartfyllt och fokuserat. Hunden ska styras med så få signaler och kommandon som möjligt. Hunden ska direkt och självmant hämta och komma in med tollingföremålet. Hunden får gärna arbeta lekfullt och skuttande. Lekfullhet som inte påverkar farten och tempot räknas hunden till fördel.

Apportgrepp prövas inte under tollingarbetet. Arbetet bör ske längs vattenkanten, och hunden kan passera mellan gömslet och vattnet under arbetet. En hund som under tollingarbetet snabbt spanar av omgivningarna eller tar en kort drickpaus och sedan fortsätter arbetet, ska inte belastas för det.

Föraren bör ha med sig flera tollingföremål till gömslet, och utnyttja strandkanten eller tollingstigen fullt ut för att exponera hunden under tollingarbetet.

Om hunden inte visar något intresse för tollingarbetet eller tollingföremålen, eller om den går ur hand och lämnar gömslet för att till exempel ge sig ut på vattnet och simma, är det allvarliga fel som ger domaren rätt att avbryta prövningen.

5.4.3. Passivitet

Hunden ska vid under den delen av lockarbetet hålla sig lugn och tyst i gömslet.

5.4.4. Förflyttning/störning (endast i Ekl)

Under 4.3. beskrivs de störningar som kan förekomma under ansmygning, tollingarbeten eller passivitet. De ska i prövningen efterlikna situationer då fåglarna är oroliga eller om sträckande sjöfågel landar på vattnet i hundens närhet.

Arbete efter skott

5.4.5. Skottreaktion

I Nkl måste man vara uppmärksam på om hunden visar negativ reaktion på skott. Enligt en rekommendation från SKK bör skytten vara placerad på ett avstånd av minst femton meter från hunden.

Skotträdsla eller svårkontrollerad upphetsning vid skott är allvarliga fel, som ger domaren rätt att avbryta prövningen.

5.4.6. Stadga

Hunden ska visa god stadga vid skott och kast och eventuella förflyttningar på provplatsen.

Anvisningar för Tollingjaktprov

5.4.7. Vattenarbete & simteknik

Hunden ska effektivt och frimodigt kunna ta sig fram i vatten och genom vattenvegetation. I Nkl kan man ha visst överseende med en orutinerad hund som på väg ut till viltet uppvisar ett plaskande simsätt. Hunden ska gå i vattnet utan att tveka, även utan direkt retning.

Total ovilja att gå i vatten ger domaren rätt att avbryta provningen.

5.4.8. Markeringsförmåga

Skyttens placering i förhållande till kastaren och gevärspipans riktning är mycket viktig för att hunden ska få bästa möjliga förutsättningar att vara uppmärksam på kastare, kast och nedslagsplatser.

Domaren ska se till att hund och förare är beredda inför markeringsuppgifterna. Vilt bör i Ökl och Ekl gärna falla dolt och i vattenvegetation eller strandvegetation.

5.4.9. Sökarbete

I alla klasser bör hundarna visa effektivitet, motivation och en positiv inställning till att vilja finna och apportera funnet vilt. Sökområdet ska läggas i anslutning till vattnet och delar av sökområdet bör utgöras av vatten och/eller våta partier. I Nkl bör sökområdet vara lättöverskådligt och hänsyn bör tas till eventuell bristande erfarenhet t.ex. av att söka på vatten. I Ökl ska sökområdet vara större och innehålla fler svårigheter än i Nkl. (Samma område kan användas om vilt läggs ut djupare och mer otillgängligt.) I Ökl och Ekl bör hunden spontant söka av vatten och vattennära vegetation. I Ekl kan sökområdet vara detsamma som i Ökl men fler svårigheter ska eftersträvas.

Ineffektivt sök räknas hunden till nackdel. Helt otillräckligt sök ger domaren rätt att avbryta provningen.

5.4.10. Dirigerbarhet

I Ökl och Ekl är dirigerbarheten ett mått på hundens samarbetsvilja. Skillnaden mellan klasserna är dels svårighetsgraden, dels kravet på utförandet.

Kommandon ska vara lågmälda och förekomma sparsamt. Hunden ska följa upp förarens kommandon och anvisningar. Skott ska avlossas innan dirigeringsuppgifter i Ökl.

5.4.11. Apportlust

Lokaliserat vilt ska apporteras spontant, och inlevereras direkt till föraren. Hunden får inte fortsätta söka med vilt i munnen. Dubbelapportering eller viltbyte är fel som måste bedömas efter situationen en i övrigt spontan och apporteringsvillig Nkl-hund, som vid inleverering råkar byta ett vilt bör inte belastas för hårt.

Uppenbar vägran att apportera lokaliserat vilt är ett allvarligt fel som ger domaren rätt att avbryta provningen.

5.4.12. Apportgrepp

Viltet ska apporteras på ett sådant sätt att det inte glider ur greppet, att hundens rörelser inte onödigtvis hindras och att viltet inte skadas av hundens tänder.

Apportgrepp ska endast bedömas vid arbete med vilt. Vid bedömning av greppets mjukhet och balans ska hänsyn tas till viltets kondition. Om osäkerhet råder om hunden skadat viltet eller om det kan ha skadats vid kast eller nedslag, ska hunden frias. Avlämningen ska ske villigt och säkert till förarens hand utan att föraren behöver flytta sig. Även i Nkl är det önskvärt att samtliga avlämningar sker i förarens hand.

Apportgrepp som skadar viltet ger domaren rätt att avbryta provningen.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Summering

5.4.13. Uthållighet

Hunden bör ha ett jämnt tempo och inte mattas under provet. I bedömningen ska hänsyn tas till om provet genomförs under varm väderlek eller om terrängen är riktigt tung, vattensjuk och svårsprungen.

5.4.14. Samarbete

Hunden ska under hela prövningen visa vilja att samarbeta med föraren. Det förväntas att en tollare uppmärksam och följsamt följer sin förare genom terrängen.

5.4.15. Ev. ljud

Inom tollingjakten kan vissa mindre ljud, som inte påverkar utgången av lockarbetet och jakten, tolereras. En hund som t.ex. av arbetslust ger ifrån sig något mindre ljud när den simmar ut till ett fallet vilt, eller som av förväntan inte är helt tyst inför ett sökarbete, belastas inte av det.

En hund som under hela prövningen arbetar helt tyst har fördel av det, och det ska givetvis noteras.

5.4.16. Sammanfattande kritik

Här görs en summering av hundens arbete under den samlade jaktliga prövningen före och efter skott.

5.5. Diskvalificerande fel

Om hunden utför ett helt otillfredsställande arbete har domaren rätt att avbryta prövningen. Andra fel, som ger domaren rätt att avbryta provet är:

Helt otillfredsställande tollingarbete, helt otillfredsställande sök, hunden går helt ur hand, skotträdsla, svårkontrollerad upphetsning, uppenbar apportvägran, apportgrepp som skadar viltet, total ovilja att gå i vatten, aggressivitet mot annan hund

5.6. Domare, startande och publik

Domaren har ensam ansvaret för provets slutliga uppläggning, ordningen under provet och för att övriga funktionärer fullgör sina uppgifter på ett korrekt sätt.

Domaren ska vara väl insatt i av SKK fastställda jaktprovsregler för tollingjaktprov, och dessa anvisningar för tollingjaktprov fastställda av SSRK/Hs. Domaren är att betrakta som en representant för Svenska Spaniel- och Retrieverklubben, SSRK, och ska bemöda sig om ett i alla avseenden korrekt uppträdande. Domaren ska utvärdera de deltagande hundarna på ett vedertaget, förtroendeingivande och övertygande sätt, och verka för att en positiv stämning råder i bedömningen. Bedömningens huvudprincip är att den ska vara en sammanvägning av hundens förtjänster och eventuella fel och brister.

Domare som av DKK är auktoriserad att döma tollerjagtprøve i Danmark, domare som av DRC är auktoriserad att döma officiellt tollingtest i Tyskland (och uppfyller de kriterier som fastställts av SSRK Hs), samt domare som av NRK är auktoriserad att döma officiellt tollingjaktprov i Norge kan erhålla tillfällig auktorisation att döma tollingjaktprov i Sverige. Ansökan ska göras till varje provtillfälle. Ansvaret för att domare är införstådd med det svenska regelverket och dessa anvisningar åligger arrangör i samråd med SSRKs Tollingjaktkommitté.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Domaren får inte färdas till provet eller inför provet övernatta hos person, som kommer att starta för henne/honom på det aktuella provet.

I övrigt hänvisas till SKK:s Domaretiska regler.

Tjänstgör domarelev eller domaraspirant på provet bör de ges samma goda bemötande som den tjänstgörande domaren av funktionärer, startande och publik.

Hundföraren ska känna till gällande jaktprovsregler och dessa anvisningar. Hundföraren kan ställa frågor angående provet till domaren.

Det hör till god ton att inte träna på provplatsen dagarna innan provet. Det hör också till god ton att under pågående prov inte diskutera domsluten med tjänstgörande domare, eller att offentligt kritisera bedömningen under eller efter provet. Hundföraren bör sträva efter att föra sin hund så att den arbetar med glädje och villighet.

Kommandon och signaler ska vara balanserade och bör gärna förekomma sparsamt.

Fysisk kontakt med hunden, i syfte att lugna eller korrigera den är inte tillåten. Dressyrhjälpmedel som hunden kan förknippa med olust eller aga är inte tillåtna". Förare kan tillåtas att använda hjälpmedel i form av käpp, stavar, kryckor eller dylikt mot uppvisande av läkarintyg.) Det är förbjudet att aga hunden. Skulle det ske medför det uteslutning från provet samt att händelsen rapporteras till SKKs Disciplinnämnd (blankett J8).

Publik ska under hundars arbete inte störa den startande, hunden eller provets funktionärer. Samtal som förs under hundens arbete ska vara lågmälda. Publik bör inte heller under provet diskutera domslut eller kritisera bedömning eller provupplägg. Publik ska följa provledningens och funktionärernas anvisningar. Publik som inte tar hänsyn till det kan avvisas från provplatsen.

6. Praktiskt tollingjaktprov

En hund som erhållit minst två stycken Excellent (eller 1:a pris före den 1/1 2022) i Ekl kan prövas under praktisk tollingjakt. Ett av priserna kan ha erhållits i motsvarande klass som Ekl vid officiellt tollingjaktprov med vilt i annat land. För att ett svenskt Tollingjaktchampionat ska kunna uppnås ska samtliga Excellent (eller 1:a pris före den 1/1 2022) erhållas i Sverige.

Det praktiska tollingjaktprovet ska genomföras under jaktsäsongen. Vid ett praktiskt tollingjaktprov ska både hundens förmåga att genomföra framgångsrika lockarbeten av sjöfågel, samt hundens apportering och hantering av nyfållt vilt, bedömas. Det praktiska provet är alltså en tollingjakt där jägaren tillsammans med hunden smyger fram till ett gömsle vid vattnet och arbetet vid gömslet sedan lockar de på vattnet liggande fåglarna att komma inom skotthåll. Skott ska avlossas och fållt vilt apporteras.

För ett godkänt arbete ska två framgångsrika lockarbeten utföras (en rekommendation är att man gör ett första lockarbete som lockar in fåglar, väntar i gömslet medan fåglarna släpper fokus på det inledande arbete, och sedan gör ett andra lockarbete) samt att minst ett nyskjutet vilt apporteras (antalet vilt ska inte överstiga det som kan fällas av en eller två jägare efter ett lockarbete). Vattnet ska vara tillräckligt stort för att domaren ska kunna bedöma hundens förmåga att locka vilt.

Det praktiska provet kan även arrangeras på olika vatten under samma dag. För prövningen krävs det att det finns fågel på vattnet när arbetet och ansmygningen inleds. Det kan därmed vara klokt att ha förberett flera alternativa jaktplatser. Det innebär även att lockarbeten kan ske på platser där jakt inte är möjligt, och hundens apporteringsförmåga kan bedömas vid en and- eller gåsjakt senare samma dag.

⁶Endast undantagsvis kan prövningen ske vid två olika tillfällen.

Skulle omständigheterna vara sådana att lockarbetet och apporteringen inte kan bedömas vid samma tillfälle (om t.ex. skytten missar de inlockade fåglarna), kan apporteringen bedömas vid annat tillfälle under jaktsäsong. Dock ska bedömningen ske samma kalenderår och om möjligt av samma domare. Domaren har rätt till sedvanlig ersättning vid det andra tillfället om det sker vid ett annat datum.

Då tollingjakt är anpassat för en ensam hund med en eller ett fåtal jägare får domaren vara skytt **men bör undvikas.**⁷ Hundföraren får inte vara skytt, utan ska kunna fokusera sig helt på arbetet tillsammans med hunden.

Skytt ska inneha licens och jaktkort. Alla deltagare i jakten, inklusive den startande, måste ha löst statligt jaktkort. Erforderliga tillstånd för jakt ska finnas. Vid prövningen ska det finnas tillgång till picking-up hund.

Protokollet i SKK Start som tagits fram för det praktiska tollingjaktprovet ska användas.

Vid praktiskt jaktprov tillämpas endast bedömningen Godkänd eller Icke godkänd. Hund som måste avbryta provet på grund av skada, eller om antalet apporteringstillfällen inte medger tillräckligt bedömningsunderlag tilldelas omdömet Cannot be judged (CBJ).

Planering av och domartillsättning till praktiskt jaktprov görs i samråd med SSRKs Tollingjaktkommitté, som även står som arrangör av de praktiska tollingjaktproven.

⁶ Tidigare ”Det är att föredra att hela prövningen sker vid samma tillfälle.” Ändringen är för att understryka att ett praktiskt prov ska genomföras vid samma tillfälle om inte särskilda skäl föreligger.

⁷ Tillägg då domaren behöver fokusera på prövningen. I de nya reglerna föreslås det att möjligheten för domare att agera skytt helt tas bort. Borttaget ”... för att minska ner antalet personer som kan störa jakten.”

Anvisningar för Tollingjaktprov

7. Planering av tollingjaktprov

7.1. Tidsbegränsning

Tollingjaktprov, som arrangeras av avdelning inom SSRK eller av Nova Scotia Duck Tolling Retrieverklubben, får genomföras under hela året under förutsättning att SKK har av länsstyrelsen erhållit dispens för verksamhet utanför löshundstiden i det län där verksamheten bedrivs. Undantag är perioden 1 juni – 15 juli för hela landet då inga tollingjaktprov får genomföras.

Om en arrangör vill genomföra prov utanför löshundstiden (1 mars till 20 augusti) måste arrangören först kontrollera om det är förenligt med dispensen från aktuell länsstyrelse. Aktuella dispenser från länsstyrelserna finns på SKKs hemsida.

<https://www.skk.se/skk-funktionar/jakthund/lagarochregler/>

Fyll i "Ansökan om SSRK verksamhet utanför löshundsperioden" och skicka till tollingjaktansvarig (tollingjakt@ssrk.se). Ni kommer få ett skriftligt tillstånd. Ansökan ska skickas in så snart mark för provet har bestämts, men inte senare än tre veckor innan prov. Annars kan tillstånd inte ges.

Kopia på Länsstyrelsens dispens för aktuellt län ska medföras på alla prov som genomförs utanför löshundstiden med hänvisning till dispensen. Även kopia på SKKs delegering samt tillstånd från SSRK ska medföras.

Samtliga krav i länsstyrelsens dispens ska uppfyllas för att verksamheten ska få genomföras. Ansvaret för det ligger gemensamt på arrangerande avdelning eller rasklubb och provledaren.⁸

7.2 Arrangör

SSRK är ansvarig för all provverksamhet. Avdelning inom SSRK, eller rasklubben (Nova Scotia Duck Tolling Retrieverklubben), kan vara ansvarig arrangör av tollingjaktprov enligt gällande jaktprovsregler samt dessa anvisningar. Det finns ingen begränsning i antalet jaktprov som en avdelning kan arrangera, eller i antalet jaktprov som rasklubben kan arrangera under året. Praktiskt tollingprov kan endast formellt arrangeras genom SSRKs Tollingjaktkommitté.

⁹Ett prov som öppnats för anmälan kan därefter endast ställas in om det föreligger synnerliga skäl, till exempel otjänligt väder, och då endast efter beslut av Tollingjaktansvarig SSRK HS. I sådan fall kontaktar provledningen SSRK HS tollingjaktansvarig för att få tillstånd att ställa in provet. Kontakten tas snarast möjligt, men senast dagen innan provet.

7.3 Ansökan om jaktprov

SSRK använder sedan 2024 SKK Start, ett webbaserat elektroniskt anmälningsystem för hantering av alla officiella tollingjaktprov. Det är SSRK/TJK som tillsammans med avdelningar och rasklubben med hjälp av SKK Start hanterar ansökan, godkännande, administration, lottning och inrapportering till SKK.

---

⁸ Nytt ansökningsförfarande för dispens att genomföra prov.

⁹ Förtydligande exempel på varför ett prov kan behöva ställas in och vem som fattar beslutet.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Avdelning/rasklubb ansöker om alla prov i SKK Start. Varje avdelning har minst en person med administrativa rättigheter att lägga in prov. Kontakta Tollingjaktansvarig SSRK HS om uppdatering behövs.

Vårprov bör vara inlagda i systemet senast 31 januari och höstprov senast 30 april. Ytterligare prov kan läggas in och godkännas under förutsättning att det är minst 30 dagar mellan provets öppnande i SKK Start och provets genomförande.

Vid inläggning i SKK Start ska följande uppgifter finnas:

- Provplats (provort) och provdatum
- Sista anmälningdag
- Aktuella klasser, samt antal startplatser i de olika klasserna. Observera att det är en klass per prov.
- Domare
- Kontaktperson med kontaktuppgifter
- Arrangörs Stripe

När ansökan om jaktprov gjorts i SKK Start ska Tollingjaktansvarig SSRK HS kontaktas. Det finns ingen automatisk avisering i systemet när en ansökan lagts in.

Tollingjaktansvarig SSRK HS granskar ansökan, samt godkänner och fastställer det ansökta provet. Provet blir därmed publikt och kan ses av alla medlemmar.

7.4 Antalet hundar

En domare får inte döma fler hundar per dag än det högsta antal som anges nedan.

Vid prov med en klass för en domare under en dag:

Nkl: 18 hundar

Ökl: 15 hundar

Ekl: 12 hundar

Vid prov med två klasser för en domare under en dag:

Nkl/Ökl, sammanlagt: 16 hundar

Nkl/Ekl, sammanlagt: 14 hundar

Ökl/Ekl, sammanlagt: 12 hundar

Vid prov med samtliga klasser för en domare under en dag:

Nkl/Ökl/Ekl, sammanlagt: 14 hundar

Tidigt eller sent på året rekommenderas ett lägre antal startande hundar. Detsamma gäller vid prov med elev- eller aspiranttjänstgöring. Vid flera klasser för en domare kan arrangören i samråd med domaren välja fördelning mellan antalet starter i de olika klasserna. Blir en klass inte full vid sista anmälningdag kan annan klass ha plats för fler hundar.

7.5 Domare

Tag kontakt med domare så fort som grundplaneringen av provet och provsäsongen påbörjas.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Domare ska enligt de domaretiska reglerna besvara en förfrågan om att döma ett prov inom 14 dagar. Tackar domaren ja bör det skriftligen bekräftas, gärna via e-post. Den skriftliga överenskommelsen kan innehålla provplats, provdatum, färdsett och kontaktperson.

Föreläggningen ska motsvara enkel hotellstandard med helpension.

Om domaren, mot tungt vägande skäl, tvingas lämna återbud är det kutym att denne hjälper till att få fram ersättare.

När provplatsen är helt klar diskuteras med domaren om han eller hon vill ha skiss eller flygfoto från Google Maps eller Lantmäteriets tjänst Min Karta (<https://minkarta.lantmateriet.se>) med beskrivningar av terrängen och tänkbara provupplägg, eller om man ska träffas på provplatsen för genomgång av tänkbara provupplägg.

Det är alltid domaren som har det slutliga ansvaret för provets uppläggning.

8. Administration & genomförande av tollingjaktprov

8.1. Administration av jaktprov (SKK Start)

SSRK använder SKK Start för hantering av alla jaktprov.

Arbetsgången är som följer:

- Avdelning/rasklubb lägger in och ansöker om provet i SKK Start. SSRK TJK beviljar ansökan och gör provet publikt så att det är synligt för alla medlemmar (se avsnitt 7.3).
- Tollingjaktansvarig SSRK HS eller arrangerande avdelning/klubb öppnar sedan i god tid provet för anmälan. Det ska vara ett minimum av 30 dagar mellan första och sista anmälningsdag.
- Arrangör ansvarar därefter för administration av provet med alla ingående aktiviteter:
  - Publicerar aktuell information om provet på SKK Start och andra relevanta hemsidor & informationskanaler.
  - Provet stängs automatiskt för anmälan kl. 24 den sista anmälningsdagen. Är provet inte fullt, kan anmälningstiden förlängas och provet kan öppnas och stängas av arrangören.
  - Lottar enligt gällande jaktprovsregler.
  - Publicerar startlistor.
  - Publicerar PM i SKK Start.
  - Hanterar hundar med förhinder och reserver.
  - Genomför provet i SKK Start.
  - Bekräftar återbetalning enligt gällande bestämmelser.
  - Kontaktar SSRK HS för stambokföring när eventuella återbetalningar genomförts och domaren har publicerat sina protokoll.
  - Tillser att domare ersätts enligt gällande överenskommelse. Det ska ske inom en vecka efter det att underlag inkommit.

8.2 Funktionärer - Rollfördelning

Domare

Auktoriserad av SSRK som tollingjaktdomare (eller en av DKK, DRC eller NRK auktoriserad tollingjaktdomare som erhållit tillfällig auktorisation av SKK)

- Ansvarar för att provet genomförs enligt gällande jaktprovsregler.
- Äger rätt att ändra provupplägget, även under pågående prov, om omständigheterna så kräver.
- Rapporterar resultaten i SKK Start domarapp.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Provledare

Provledaren ska vara certifierad av SSRK HS.

Den tjänstgörande provledaren är, i samråd med domaren, ansvarig för provets genomförande. Provledaren är ansvarig för provets säkerhet. Provledaren fördelar arbetsuppgifter bland provets funktionärer, och håller normalt i samlingen för de startande samt provets avslutning. Provledaren ansvarar enligt jaktprovsreglerna för viltets kvalitet (se avsnitt 8.10).

Provledaren leder och ansvarar vanligtvis för planeringen inför provet, och kan i den här rollen jämföras med projektledare.

Följande arbetsuppgifter kan en provledare ha (eller delegera ut) inför, under och efter provet:

- Kontakta domare – avtala färdsätt & ankomsttid, ordna logi, m.m.
  - Ansvara för kontakten med markägare/jakträttsinnehavare, ordna med tillstånd.
  - Förse domare med information om provplatsen (se avsnitt 7.5).
  - Beräkna behov av funktionärer, apporteringsvilt, ammunition, båtar m.m.
  - Fördela funktionärernas arbetsuppgifter.
  - Ha genomgång med funktionärerna om domarens upplägg av provet i den aktuella klassen.
  - Tillsä att startande är beredda och klara för start när föregående hund är klar.
  - Provledaren får inte lämna provplatsen under provets gång. Provledaren kan, om det är brist på funktionärer, agera t.ex. kastare eller viltutläggare.
  - Ansvara för hantering av kasserat vilt.
  - Informera polis om att hundtävling pågår och att lös ammunition kommer att användas.
- Rapportera till Tollingjaktansvarig SSRK HS om incident med vilt uppstått under provet. (se punkt 8.12)

Två provledare kan tjänstgöra vid samma prov, om de tjänstgör i olika klasser. I ett flertal avdelningar arrangeras endast ett prov per år och i några delar av landet arrangeras inte tollingprov varje år. Det möjliggör att de provledare som ställer upp och engagerar sig för medlemmarna och provverksamheten ges möjlighet att kunna få en egen hund utvärderad.

Kommissarie

Det finns inga formella krav på certifiering e.d. av kommissarier inom tollingjaktproven. Medlem med god erfarenhet av jaktprov eller annan officiell verksamhet inom hundvärlden kan tjänstgöra som kommissarie. Provledaren kan vid behov även fungera som kommissarie. Även kommissarie för B-prov retriever kan tjänstgöra, efter genomgång av gällande jaktprovsregler och dessa anvisningar.

Kommissarien är under provet de startandes garant för att provet genomförs på ett korrekt sätt, och det är till kommissarien som eventuella protester ska inlämnas (se Jaktprovsreglerna §13).

Kommissarie ansvarar också för att start- och prislister upprättas. Vanligtvis ansvarar kommissarien också för administration och kontroller, men arrangör och provledning kan fördela arbetsuppgifterna på annat sätt.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Följande arbetsuppgifter kan en kommissarie ha inför, under och efter provet:

- Hantera anmälningar.
- Kontrollera betalningar och medlemskap.
- Kontrollera att uppgifter som namn, registreringsnummer, ras, födelsedata, föräldrar och stamtavla finns för utlandsregistrerade hundar i SKKs Hunddata. Om någon uppgift saknas, ska kopia av stamtavlan begäras in för vidarebefordran till SKK.
(se avsnitt 8.8)
- Ombesörja lottningen i SKK Start.
- Ombesörja att PM till deltagare läggs upp i SKK Start. Informera bortlottade ekipage.
- Ta emot ev. strykningar och ringa in ev. reserver.
- Kontrollera vaccinationer.
- Ansvara för att prislistan blir korrekt ifylld.
- Kommissarien ska vara tillgänglig för provdeltagarna under hela provet, men behöver inte befinna sig på provplatsen under hela provet.

Skytt

Ska ha erforderlig licens på hagelvapen.

Följande ammunition kan användas: hylsor med tändhatt eller kaliber .22 blank i instickspipa.

Skytten ska efter instruktion från domare eller provledare ge alla hundar under provet de rätta förutsättningarna att lösa uppgifterna - genom att till exempel rikta pipan i rätt riktning vid varje skott och skottsituation.

Kastare & viltutläggare

Ska efter instruktion från domare eller provledare ge alla hundar under provet de rätta förutsättningarna att lösa uppgifterna genom att, om möjligt, kasta och lägga ut varje vilt på samma sätt och på samma plats.

8.3 Lottning

Efter det att provet stängts i SKK Start och kontroll gjorts av att anmälningar är kompletta kan lottning göras. Det görs i SKK Start och ska följa det fastställda regelverket. Om det finns anmälningar som inte är betalda vid anmälningstidens slut ska de inte tas med i lottningen.

¹⁰ **Tollingjaktproven använder endast prioriterad lottning.**

Det här ska beaktas:

- Lottning ska ske utan hänsyn till avdelningstillhörighet. Även inbördes startordning ska lottas oberoende av kön eller avdelning.
- Hund kan endast anmälas till en (1) start i en klass per provtillfälle.
- ¹¹ Vid lottning i nybörjarklass prioriteras hundarna efter antal starter där ostartade hundar lottas först, vilket sker automatiskt i SKK start. I öppenklass hamnar hundar med 0 till 1 start i lottningsgrupp 2, medan hundar i elitklass som har 0 till 2 starter hamnar i lottningsgrupp 2.

¹⁰ Nyhet 2026.

¹¹ Förklaring av hur prioriterad lottning går till.

Anvisningar för Tollingjaktprov

Övriga lottas in efter antalet starter. Antal starter räknas 12 månader bakåt från aktuell lottningsdag.

- Markägare ska undantas från lottning.
- Domare som tjänstgör vid ett tollingjaktprov, har rätt att undantas från lottning vid ett senare provtillfälle med en hund. Den rätten gäller en gång per tjänstgöring vid samtliga tollingjaktprov arrangerade inom landet. Vill man nyttja rätten ska det meddelas till kontaktpersonen för provet senast sista ordinarie anmälningssdag. Om undantag för lottning inte behöver nyttjas återgår den till domaren att användas vid ett senare tillfälle.¹² Domare, som inte själv för tollare, bör beredas motsvarande förtur vid retriever- eller spanieljaktprov.
- Provledare och kommissarie (som inte samtidigt varit provledare) som har tjänstgjort på prov ska, under innevarande eller efterföljande två provsäsonger, ges undantag från lottning på prov av samma typ med en (1) egen hund. Undantag ska ges lika många gånger man tjänstgjort. Om undantag för lottning inte behöver nyttjas återgår den till provledaren och kommissarien att användas vid ett senare tillfälle.¹³
- Provet bör stängas för anmälan senast två veckor innan provets genomförande.
- Anmälningstiden för ett prov kan endast förlängas om det totala antalet anmälda hundar vid slutet av ordinarie anmälningstid är mindre än antalet möjliga startande.
- Om anmälningstiden förlängts och provet sedan blivit överfullt, ska de hundar som hade anmälts när ordinarie anmälningstid gick ut garanteras plats. Lottning sker bland de senare anmälda hundarna.
- Finns undantag från lottning eller har startordningen ändrats, ska förklaring till det läggas in under Lottningss kommentar i SKK Start.

8.3.1 Reserver

Om det finns reserver och det blir strykningar gäller följande ordning för att kalla in reserver:

- Reserv ska kallas in vid strykning
- Reserv kallas in i ordningsföljd per klass
- Reserv kan avstå start med bibehållen återbetalning om reserven erbjuds plats mindre än 48 timmar innan samling. Om reserven avstår ska erbjudandet gå vidare till nästa reserv.
- Reserv som erbjuds en plats mer än 48 timmar innan start, men avstår platsen, kan få startavgiften återbetald om arrangören så väljer.
- Reserv som erbjuds plats mer än 48 timmar innan start, ska lämna svar inom 12 timmar. Reserv som erbjuds plats mindre än 48 timmar innan start, förväntas skyndsamt lämna sitt svar. Det är för att erbjudandet ska gå vidare till nästa reserv om erbjuden reserv väljer att avstå sin plats.
- Reserv startar alltid sist i den avsedda klassen
- Om det finns flera klasser och det blir strykning i klass där det inte finns reserver gäller följande:
  - Finns en strykning i Nkl kan inte plats erbjudas för reserv i Ökl eller Ekl. Blir det två strykningar i Nkl kan en reserv erbjudas plats i Ökl eller Ekl. Första erbjudandet ska gå till reserver i Ökl. Om samtliga reserver i Ökl avstår går erbjudandet vidare till Ekl.
  - Finns en strykning i Ökl erbjuds reserv i Ekl. Om samtliga reserver i Ekl avstår går erbjudandet vidare till Nkl. Antalet startande hundar får inte överskrida antalet utlysta platser i provet.

¹² Förtydligande

¹³ Förlängd tid för möjlighet att utnyttja undantaget samt ett förtydligande.

Anvisningar för Tollingjaktprov

- Finns en strykning i Ekl erbjuds reserv i Ökl. Om samtliga reserver i Ökl avstår går erbjudandet vidare till Nkl. Antalet startande hundar får inte överskrida antalet utlysta platser i provet.

8.4 PM

Efter lottning gjorts och inbördes startordning är klar ska PM skrivas och läggas ut på SKK Start eller mailas till samtliga anmälda. PM ska vara tillgängligt för alla, både de som kommit med och de som kan ha lottats bort.

PM:et bör innehålla följande:

- Arrangör, provplats samt provdatum
- Samlingstid
- Katalognummer/startnummer
- Tydlig vägbeskrivning. Enbart koordinat eller "släppt nål" är inte tillräckligt.
- Tjänstgörande domare, ev. vilken klass resp. domare dömer. (Påpeka att arrangören har rätt till ändringar fram till provdagen utan återbetalningsskyldighet.)
- Ev. domarelev eller domaraspirant
- Namn på provledare samt telefonnummer
- Namn på ev. kommissarie samt telefonnummer
- Telefonnummer till den som tar emot strykningar
- Påminnelse om vaccinationsdokument, stamtavla, samt att återbetalning av anmälningsavgiften sker enligt gällande regler

8.5 Startlista

Efter att PM är publicerat kan startlista skapas och publiceras i SKK Start.

8.6 Resultatlista

Resultatlista finns i SKK Start.

8.7 ID-kontroll

Kontroll av ID-märkning kan ske genom stickprov men det är önskvärt att samtliga hundar kontrolleras. Kontrollen bör göras i samband med samlingen.

Arrangören ska tillse att en scanner finns att tillgå för de hundar som är chipmärkta.

8.8 Utlandsregisterad hund

För en utlandsregistrerad hund, som inte tidigare har registrerat resultat – till exempel från tollingjaktprov i Sverige måste en kopia av stamtavlan skickas in till SKK i samband med anmälan till ett prov. Instruktioner finns i SKK Start. Kopian kan skickas digitalt till compete@skk.se. Den kan också postas till SKK, Registreringsavdelningen, Box 771, SE-19127 Sollentuna.

När en utlandsregistrerad hund läggs in i SKK Start är det ytterst viktigt att registreringsnummer och kennelnamn skrivs in exakt som på stamtavlan. Det räcker med att ett tecken eller ett mellanrum hamnat fel för att hela registreringen ska låsas. Följande gäller (för en hund född 2014 och där x motsvarar en siffra): dansk hund DKxxxxx/2014, norsk hund NOxxxxx/14,

Anvisningar för Tollingjaktprov

finsk hund FINxxxxx/2014, tysk hund VDHDRC-T14-xxxx, holländsk hund NHSB xxxxxxx, belgisk hund LOSH xxxxxxx, schweizisk hund SHSBLOSxxxxxx och engelsk hund KCAFxxxxxxxx.

8.9 Förarens ansvar vid anmälan

Det är förarens ansvar att hunden anmäls i rätt klass. Arrangören har inget ansvar för att kontrollera att hunden startar i rätt klass. Skulle hund ha startat i fel klass stryks hundens resultat för det aktuella provet (och även senare felaktiga starter), utan att anmälningsavgift återbetalas.

Se inledningen på de olika klasserna i avsnitt 4.1 Nybörjarklass, 4.2 Öppen klass, 4.3 Elitklass samt 4.4 Utlandsregistrerad hund.

Vid tveksamheter kontakta Tollingjaktansvarig SSRK HS.

8.10 Hund som inte äger rätt att delta

Hinder för deltagande i prov specificeras i SKKs allmänna bestämmelser, samt §3 i Jaktprovsreglerna.

SSRK HS har valt att förtydliga:

- Med "personligen tränats" avses att domaren eller aspiranten anlitats för enskilda träningar av hunden. Hundar som deltagit i kurser eller träningsgrupper under de senaste sex månaderna för en domare eller aspirant kan delta på provet.
- Med "domares hushåll" avses personer som är skrivna på samma adress.

8.11 Vilt

Provedaren ansvarar för att viltet som används i största möjliga utsträckning motsvarar nyskjutet vilt. Viltet som används på provet måste hanteras genomtänkt, och fruset vilt bör tinas luftigt och gärna hängande. På provplatsen bör det förvaras på ett bra sätt, gärna i boxar eller lådor med tätslutande lock. Otinat vilt får inte förekomma.

Domaren ska på provmarken förvissa sig om viltets kvalitet och att det förvaras på lämpligt sätt. Domaren har rätt att avstå från att döma om viltet inte håller tillräcklig kvalitet.

Startande och funktionärer ska hantera viltet med respekt.

Endast änder och gäss kan förekomma som apporteringsvilt. Gås får inte förekomma i Nkl och i Ökl. I undantagsfall kan domare i samråd med Tollingjaktansvarig SSRK HS besluta att gås inte heller förekommer i Ekl. Exempel på sådant undantag kan vara att gässen inte har rimlig kvalitet eller storlek, eller om tillräcklig mängd gås inte kunnat införskaffas fram till provdagen.

På provplatsen kan det vara klokt att ha en erfaren hund som kan användas som picking up-hund om oerfarna hundar inte går i eller lämnar vilt på vatten.

8.12 Efter provet

Arbetsuppgifter som vidtar efter avslutat prov kan vara:

Anvisningar för Tollingjaktprov

Städning av provplats (snitslar, etc.). Skyltar & snitslar till samlingen tas bort.

Städning av samlingsplats och parkering. Båtar återlämnas. Kasserat vilt tas om hand på lämpligt sätt. Gåva till markägare.

Rapportera till Tollingjaktansvarig SSRK HS om incident uppstått. Det kan till exempel vara om klövvilt rört sig i området, eller om det hittats häckande fåglar i eller vid området under provet.

Arrangören kan efterfråga:

Ekonomisk redovisning. Kvarvarande diplom, rosetter och priser. Kortfattad rapport om hur provet utfallit. Eventuella inlämnade protester.

8.13 Antijaktgrupperingar

Läs gärna igenom Svenska Jägareförbundets "Att hantera jaktsabotage".

Gå inte ut med förhandsreklam om proven i lokala media.

Lägg inte ut PM & vägbeskrivning på allmänna sidor på Internet eller på allmänna sidor i sociala medier.

Skriv inte "Jaktprov" på skyltar.

Kom ihåg att i alla sammanhang framhålla den lagstadgade nytta som hundarna gör vid eftersök på skadat och skadeskjutet vilt, samt deras betydelse för att hålla jaktetiken på en hög nivå.

BILAGA

TOLLINGTEST

- Tanken med "Tollingtest" är att bereda tillfälle för en förare att pröva sin hund i de situationer som förekommer vid ett officiellt tollingjaktprov Nkl, även om man ännu inte fått tillräcklig erfarenhet av vilt.
- Tollingtesten kan arrangeras i samband med ett ordinarie tollingjaktprov om en arrangerande avdelning, efter det att anmälningstiden gått ut, vill ge fler medlemmar och hundar möjlighet att pröva en provsituation. Det ska då genomföras efter sista start i det ordinarie provet, och kan ske före eller efter prisutdelningen.
- Möjligheten att arrangera tollingtester i samband med ett ordinarie tollingjaktprov, kan ge en mindre avdelning tillfälle att få in fler startavgifter till ett provtillfälle.
- Tollingtesten leds av en tollingjaktdomare eller en domarelev/aspirant.
- Anmälan till tollingtesten sker inte via SKK Start.
- Arrangören kan själv avgöra lämplig startavgift och hur anmälan och betalning ska ske.

Upplägg:

Upplägget för tollingtestet är identiskt med upplägget för det aktuella tollingjaktprovet i Nkl. Ansmygning, tollingarbete, vattenarbete, markeringar, skott, kast och sökarbete utförs på samma sätt som under tollingjaktprovet.

Det finns en avgörande skillnad mellan tollingtestet och tollingjaktprovet - i stället för vilt använder man dummies. I övrigt föreligger inga skillnader i upplägg hur de olika momenten bör utföras, och hur de olika situationerna bedöms.

Anvisningar för Tollingjaktprov

BILAGA

PROVA PÅ TOLLINGJAKTPROV

- Tanken med "Prova på Tollingjaktprov" är att ge tillfälle för en oerfaren hund och dess förare att testa en fingerad provsituation som innehåller skott, vilt och vattenarbete samt domare, funktionärer och publik. Under hela upplägget ges föraren support och råd, och kan ställa frågor om de olika situationerna.
- "Prova på" kan arrangeras som ett fristående arrangemang t.ex. vid en träff inom en av Tollarklubbens aktivitetsgrupper eller vid en kennelträff.
- "Prova på" kan även arrangeras i samband med ett ordinarie tollingjaktprov om en arrangerande avdelning, efter det att anmälningstiden gått ut, vill ge fler medlemmar och hundar möjlighet att pröva provsituationen. Det ska då genomföras efter sista start i det ordinarie provet, och ska ske efter prisutdelningen.
- Möjligheten att arrangera "Prova på" i samband med ett ordinarie tollingjaktprov, kan också ge en mindre avdelning tillfälle att få in fler anmälningar och startavgifter till ett provtillfälle.
- "Prova på" kan ledas av en tollingjaktdomare, en domarelev/aspirant, en erfaren provledare eller instruktör. Görs det i samband med ett ordinarie tollingjaktprov kan det göras av den tjänstgörande domaren (om så avtalats), en domarelev/aspirant eller provledaren för provet.
- Anmälan till "Prova på" kan inte ske via SKK Start. Arrangören kan själv avgöra lämplig startavgift och hur anmälan och betalning ska ske.

Förslag till upplägg:

• Moment ett - Vilt

Hunden får bekanta sig med vilt (en and). Instruktören/provledaren hjälper föraren och visar rätt vilthantering och korrekt grepp. Momentet kan därefter göras som en "greppa-bära"-övning, eller på liknande sätt som momentet "Vilt" i Funktionsbeskrivning Retriever.

Moment två - Tolling & enkel markering på vatten

Momentet görs vid ett gömsle på stranden. Det finns en skytt och en kastare och det får gärna finnas fler åskådare i närheten av gömslet.

Hund och förare kommer fram och hälsar på "domaren". Denne gör, precis som på ett ordinarie prov, en genomgång av upplägget för tollingarbetet. Hund och förare gör sedan en kort ansmygning till gömslet, helst med hunden okopplad. Ekipaget gör därefter ett tollingarbete med upp till 10 kast. Arbetet avslutas med ett skott och en enkelmarkering på vatten.

Moment tre - Enkelmarkering på land.

Moment fyra - Avslutning.

Kort muntlig genomgång av vad "domaren" observerat och förslag på vad man som förare kan jobba vidare med. Föraren kan ställa sina avslutande frågor.